

Ivo Stevens

Wisselspoor: industrieel verleden krijgt groene toekomst

Herontwikkeling in Utrecht verbindt erfgoed, woningbouw en klimaatadaptief groen

In Utrecht verrijst op het voormalige terrein van de Koninklijke Nederlandse Fabrik voor Werktuigen en Spooormaterieel de nieuwe woonwijk Wisselspoor. Op het 12 hectare grote gebied komen bijna 1.200 woningen, gecombineerd met werkfuncties en een groene buitenruimte. Ontwikkelaar Synchron werkt samen met Delva Landscape & Urbanism, de gemeente Utrecht, Hooijer en Smits-Rinsma. Laatstgenoemde is verantwoordelijk voor de uitvoering van de buitenruimte.

Auteur: Heleen Kommers

Het project loopt sinds 2020 en is nog in ontwikkeling. De ambitie is om een wijk te maken waar wonen, werken en verblijven samenkomen, met behoud van het industriële karakter van de plek.

Industrieel erfgoed als basis

Wat Wisselspoor onderscheidt, is de zichtbare

koppeling met het verleden. Op deze locatie werkten ooit duizenden mensen aan de bouw van treinen. Die geschiedenis blijft herkenbaar in de nieuwe inrichting. Monumentale panden blijven behouden en krijgen een nieuwe functie binnen de wijk. Ook in de openbare ruimte komen verwijzingen terug naar het spoorverleden, zoals hergebruikte rails, wis-

sels, bielzen en stootblokken. Projectleider Ivo Stevens van SmitsRinsma noemt het behoud van identiteit een belangrijk uitgangspunt: 'We wilden het verleden niet wegpoetsen, maar juist zichtbaar maken in de nieuwe inrichting.' Daarnaast wordt bestaand materiaal waar mogelijk opnieuw ingezet. 'Door materialen te hergebruiken, blijft de geschiedenis letterlijk onderdeel van de wijk.'

Groene structuur als verbindend element

Groen speelt een centrale rol in Wisselspoor. De wijk krijgt een netwerk van parken en groene straten, met veel nieuwe beplanting en honderden bomen. De groene inrichting zorgt voor samenhang tussen de verschillende functies in het gebied. Wonen en werken liggen dicht bij elkaar, waarbij de buitenruimte dient als ontmoetingsplek. 'Het groen vormt de schakel tussen wonen en werken. Het maakt de wijk leefbaar en zorgt voor verbinding.' Ook bestaande volwassen bomen worden waar mogelijk behouden. Dat geeft de wijk vanaf het

begin een volwassen uitstraling. 'Bomen die er al staan, hebben een waarde die je niet snel terugkrijgt. Die probeer je dus te behouden.'

Klimaatadaptief en natuurinclusief

Een belangrijk onderdeel van het ontwerp is de omgang met water. Regenwater wordt lokaal opgevangen en geïnfiltreerd in de bodem, onder meer via verlaagde plantvakken. Het regenwater stroomt daarbij vanaf verharding naar de plantvakken, zodat het direct ten goede komt aan de bodem en de beplanting. Daarnaast wordt water vanaf verharding of daken via kolken en leidingwerk afgevoerd naar ondergrondse infiltratiekratten, die op veel plekken in het plan zijn toegepast. Deze aanpak helpt om piekbuien op te vangen en draagt bij aan een robuust watersysteem. Tegelijk ontstaat ruimte voor gevarieerde beplanting, wat de biodiversiteit versterkt. 'We combineren waterberging met groen, zodat het systeem meerdere functies heeft.' De groene inrichting

zorgt ook voor verkoeling tijdens warme periodes en speelt daarmee in op toenemende klimaatdruk in stedelijk gebied.

Verharding met een verhaal

Niet alleen het groen, maar ook de verharding verwijst naar het verleden van de locatie. In de openbare ruimte worden betonplaten toegepast die refereren aan de voormalige NS-fabriek uit 1828. Deze keuze geeft de wijk een robuuste uitstraling en houdt de industriële geschiedenis zichtbaar. 'De verharding is niet zomaar gekozen. Het vertelt iets over wat hier vroeger was.' Het contrast tussen harde materialen en groen zorgt voor een gelaagd straatbeeld.

Mobiliteit en duurzame keuzes

Wisselspoor wordt ingericht met aandacht voor duurzame mobiliteit. Fietsgebruik staat centraal en er is ruimte voor deelmobiliteit, zoals elektrische auto's. De wijk wordt bovendien volledig gasloos gerealiseerd. 'We bouwen hier voor de

lange termijn, dus duurzaamheid is geen extra, maar een basisvoorwaarde.'

Van industrie naar gemengd stedelijk gebied

Met Wisselspoor verandert een voormalig industriegebied in een gemengde stadswijk. De combinatie van erfgoed, nieuwbouw en groen moet zorgen voor een herkenbare en functionele leefomgeving. De komende jaren wordt verder gebouwd aan de wijk. Daarbij blijft de balans tussen oud en nieuw een belangrijk aandachtspunt. 'Het is zoeken naar evenwicht: ruimte maken voor ontwikkeling, zonder het karakter van de plek te verliezen.'

'Bomen die er al staan, hebben een waarde die je niet snel terugkrijgt. Die probeer je dus te behouden'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!